

EEN PAAR EXTRA OGEN IN DE KLAS

In het onderwijs zien leerkrachten veel verschillende leerlingen op één dag en soms zou het fijn zijn om een paar extra ogen in de klas te hebben. We weten dat non-verbale communicatie veel zegt, toch is er tijdens een les of gesprek niet altijd tijd om deze signalen te zien of te herkennen. Kijken vanuit kindperspectief, met behulp van Pedagogisch Educatieve Beeldcoaching (PEB), kan hierbij van grote waarde zijn.

Kijken vanuit kindperspectief: wat betekent dat?

In het kijken naar de beelden focussen we op wat we bij de leerlingen zien. De leerkracht staat niet centraal, maar de leerling. Het is ook niet altijd nodig dat een leerkracht in beeld is. Het bekijken van het beeldmateriaal geeft leerkrachten de mogelijkheid om te zien wat er zich allemaal voordoet in een klas. Samen met de beeldcoach worden de beelden geanalyseerd en wordt er betekenis gegeven aan wat de leerlingen laten zien. Op deze manier zien leerkrachten vrij snel wat het pedagogisch- en educatief klimaat is in een klas. Vervolgens kijken we wat de leerlingen verder helpt en welke rol een leerkracht of een team daarin zou kunnen spelen. Het voordeel daarvan is dat een leerkracht de tijd krijgt om even boven de klas te hangen. Dit stimuleert het observerend vermogen en geeft de leerkracht de gelegenheid om met de opgedane inzichten op een later moment aan de slag te gaan. Goed kijken naar leerlingen geeft inzicht in wat zij nodig hebben!

Uitspraak van een deelnemer: *“Als je een klas van 30 kinderen hebt, dan ben je overal bezig en je hoeft je maar om te keren of achter je gebeurt er iets. Met beeld krijg ik wel de kans de om daarop in te zoomen”.*

Adviseur Margot Wientjen aan het woord

Als PEB opleider heb ik inmiddels 11 jaar ervaring. In de kinderopvang, de zorg en het onderwijs. Het blijft boeiend om te zien hoeveel inzichten professionals uit de beelden halen. Het gebruik van beelden maakt het mogelijk om stil te staan bij de werkelijkheid met als voordeel dat je kan pauzeren en herhalen. Het is een plezierige werkvorm en praktisch op de inhoud. Professionals bepalen zelf de regie en krijgen de kans om in het moment te observeren. Door het gebruik van beeldmateriaal wordt een professional gestimuleerd om meer de focus te leggen op de leerontwikkeling van kinderen en minder op gedragsregulering. Dit nemen ze mee naar de praktijk.

Uitspraak van een deelnemer: *“De meeste trainingen zijn best leerzaam hoor maar dit gaat echt over mijn werk.”*

Je ziet meer

Een voorbeeld van een leerkracht: *“Tijdens een kringmoment zingen we liedjes over de verschillende onderdelen van een auto. Bij de ruitenwissers zingen we dat het regent. Een jongetje kijkt naar buiten en ik wil hem weer bij de les halen omdat hij niet meedoet. In het terugkijken zie ik dat hij heel gericht kijkt naar de regen buiten en dat hij dus heel betrokken is. Daar kan ik wat mee.”*

Doordat de leerkracht even tijd krijgt om goed te kijken, het beeld stil te zetten en eventueel nog eens te kijken geeft dat vaak andere perspectieven. Door de tijd te nemen om je in te leven in de wereld van een kind krijg je veel informatie. Het gaat dan niet zozeer over wat er op dat moment had moeten gebeuren, want die situatie is geweest. Wel heeft het beeld inzichten gegeven die op andere momenten weer ingezet kunnen worden.

Nog een voorbeeld: *“Ik dacht dat een leerling die veel naar buiten keek, niet bij de les was. Door het beeld zag ik dat ze de helft van de opdracht al gedaan had voordat ze überhaupt de instructie had gekregen. Deze leerling zat zich te vervelen en zat te wachten tot ze verder kon.”*

PEB als coaching- of evaluatie instrument.

Beeldcoaching hoeft niet tijdrovend te zijn. Het kan juist een instrument zijn om in te zetten voor reguliere coaching, teambespreking of evaluatie. Het beeldmateriaal voor de coaching bestaat vaak uit korte fragmenten van situaties die door een leerkracht zelf gekozen worden. Dit is een van tevoren bepaald moment.

Enkele voorbeelden:

- Individuele hulp aan leerlingen
- Betrokkenheid van leerlingen
- De effectiviteit van een bepaalde methode
- Kringmomenten
- Overgangsmomenten
- Klassikale lessen
- Werken in groepen
- Groepsdynamiek
- Klassen waar je moeilijk grip op krijgt

Een leerkracht bepaalt zelf waar hij of zij verdieping op wil of een hulpvraag over heeft. Op deze manier wordt er heel gericht gekeken naar de beelden. Er zijn verschillende mogelijkheden om te filmen, een IB-er kan komen filmen of de camera wordt op een kast gezet. In de nabespreking wordt ingezoomd op korte fragmenten en de coaching duurt maximaal 25 minuten. Aansluitend aan de coaching worden de inzichten en de concrete acties kort beschreven in het PEB-coaching formulier.

Voor een IB-er kan beeldcoaching een plezierige manier van werken zijn. Het nieuwe curriculum voor de IB-er is nu driedelig, ze zijn kwaliteitscoördinator, zorgcoördinator en data-analist. Bij de taken zorgcoördinator en kwaliteitscoördinator, kan beeldcoaching een effectief instrument zijn.

Uitspraak van een deelnemer: *“Als een kind geconcentreerd bezig is observeer ik eerst even voordat ik een vraag stel”.*

Uit de praktijk

Deel uit een interview met Lony Bert, IB-er en pedagogisch educatief beeldcoach van basisschool de Driestam in Eindhoven. Lony vertelt waarbij zij PEB inzet:

Onderwerpen in de klas: *“Je hebt het én over pedagogiek én je hebt het over educatie. Individueel of in groepjes, het kan beide. Onderwerpen zijn bijvoorbeeld: klassenmanagement, gedrag van een kind, werkhouding, concentratie, noem maar op. Ook in vrije situaties zetten we het in om te kijken hoe de samenwerking verloopt tussen de kinderen. PEB helpt je echt om leerkrachten te ondersteunen om kinderen verder te brengen in hun ontwikkeling.”*

Leerlingen goed in beeld: *“Beelden zeggen meer dan woorden. Dus dat was voor mij eigenlijk de insteek, van hoe kun je ervoor zorgen dat je toch weer kunt kijken naar wat de kinderen laten zien? Wat heeft een leerling nodig? Ik gun het elk persoon die in het onderwijs werkt om even de tijd te nemen om weer echt te gaan kijken. Laatst zei een leerkracht die ik coach ook van: “Ja, het is echt een cadeautje dat ik even tijd heb mogen krijgen om hiernaar te kijken”. En bij wijze van spreken kun je in 10 seconden al heel veel zien.”*

Toegevoegde waarde: *“Bij ontwikkelingsaspecten kun je bijvoorbeeld doorpakken door verdiepende vragen te stellen op het gebied van cognitieve, motorische, of sociaal-emotionele ontwikkeling, of zelfs op didactisch gebied. Hier kun je uitgebreid op ingaan en de leerkracht alle ruimte geven om het kind, of de kinderen in een groep beter te kunnen begrijpen. De betekenis die de leerkracht geeft aan de beelden gebruik je als uitgangspunt. Dan gaat een leerkracht er ook mee aan het werk omdat diens intrinsieke motivatie gestimuleerd wordt.”*

Zien van gedrag zorgt voor begrip

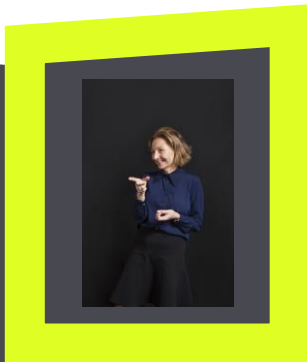
PEB heeft positieve, blijvende effecten op de sfeer in de klas en op het werkplezier van leerkrachten. PEB is gebaseerd op het vertrouwen dat de ander alles in huis heeft om zelf richting te geven en helpt effectief te coachen. En nog een aantal voordelen van PEB:

- Je kijkt vanuit het perspectief van de leerling
- Je kijkt ontwikkelingsgericht naar leerlingen
- Je wordt begeleid door een ervaren en opgeleide beeldcoach
- Het gaat uit van de kennis en expertise van de leerkracht
- Het is erg praktisch en verweven inzichten kunnen direct ingezet worden
- Weinig administratie

- Je krijgt een helicopterview
- Het geeft snel inzichten en effect

Meer weten?

Wil je meer weten over de mogelijkheden en effecten van PEB in het onderwijs? Neem contact op met Margot Wientjen.

Margot Wientjen

Adviseur

06 – 10 75 57 93

m.wientjen@edux.nl